

Lúštite
krížovku

str. 13

Ročník: I. číslo. 1/2014
Dátum vydania: 23. 1. 2014

Dolný Kubín

Schátraná zjazdovka

str. 4 Lyžiarske stredisko Kuzmínovo má už za sebou svoje úspešné návštevnícke sezóny. Niekoľko rokov chátra a namiesto zjazdovky je zničené torzo.

Opatrný rozpočet

str. 5 Tohtoročný rozpočet vníma vedenie mesta v porovnaní s minulým priaznivejšie. Hospodárenie samosprávy v roku 2013 skončilo prebytkom.

Bomba pre zdravie

str. 12 V zimnom období nás pred ochoreniami môže zachrániť aj kyslá kapusta. Od nepamäti bola považovaná za všeliek.

Reprezentant Rusina

str. 15 Tomáš Rusina, rodák z Oravy, na nedávnych hokejových majstrovstvách sveta hráčov do 20 rokov reprezentoval Slovensko.

Foto: Tibor Šuľa

MODERNÉ NOVINY PRE MODERNÉ MESTO

Milí čitatelia!

Informácie vládnu svetom, aj tým slovenským. Televízia, rozhlas, noviny, internet - médiá všetkých druhov chrlia jednu správu za druhou. Nie je jednoduché sa v nich orientovať, vybrať si tie skutočne hodnotné. Správy v médiách majú krátky život. Sú ich tisíce, nemôžeme všetky počuť, vidieť, prečítať. Preto sa z nich musíme naučiť vyberať tie, ktoré nás obohatia, potešia. Žiaľ,

často nám médiá podsúvajú informácie bez hodnoty, nedozvieme sa nič o tom, čo sa deje v našom meste, v našom vlastnom regióne. Rozhodli sme sa preto aj vo Vašom okrese ponúknuť alternatívu ku všetkým spomínaným nosičom správ. Do rúk sa Vám dostávajú Naše Novinky Dolný Kubín, prvé číslo dvojtyždenníka, ktorý je určený obyvateľom mesta. Práve v januári k devätnástim členom našej rodi-

ny regionálnych periodík pribudlo ďalších devätnásť! A medzi nimi je aj Vaše okresné mesto. Každý druhý týždeň budeme prinášať správy z diania vo Vašom okolí, z kultúrnych udalostí i zo športu, predstavíme čitateľom významné osobnosti mesta a regiónu, podnikateľské aktivity. Spektrum správ a zaujímavostí prinesie rady, nápady či užitočné informácie týkajúce sa všetkých občanov. Samozrejme,

nebude chýbať nič o pobavení, krížovka či súťaž. Naše Novinky budú predovšetkým Vašimi novinkami, pretože Vy ste tí, pre ktorých noviny tvoríme, Vy ste tí, o kom noviny budú. Naše Novinky Dolný Kubín do Vašich schránok bezplatne doručí Slovenská pošta.

.....
Príjemné čítanie želá redakcia

PREDSTAVIA APOŠTOLOV

KRÁTKÉ SPRÁVY

Oravské kultúrne stredisko v Dolnom Kubíne pripravilo na mesiac január a február výstavu drevených plastiek zo svojich zbierok. Výstava pod názvom „Apoštoli“ prezentuje ako ucelená kolekcia sakrálna diela oravských a poľských rezbárov, ktoré vznikli počas medzinárodného rezbárskeho plenéra v roku 2013 realizovaného v Sihelnom. Remeselné prepracované drevené plastiky tvoria ucelenú kolekciu, avšak každá z nich si zachováva jedinečný rukopis autora. Na výstave sa svojimi plastikami prezentujú: Ján Špuler z Bobrova, Ján Šeliga a Ing. Marián Hutira z Hruštína, Stanislav Ondřík z Tvrdošína, Róbert Veselý z Podbiela, Ľubomír Orság z Oravského Veselého, Milan Kuchťák z Mútneho a Henryk Stanclík z Bielska-Bialej. Výstava bude vo výstavných priestoroch OKS potrvá do 28. februára. Informovala manažérka pre ľudovú umeleckú tvorbu a remeslá OKS Júlia Šefčíková.

VIANOČNÁ POHLADNICA

Medzinárodná výtvarná súťaž Vianočná pohľadnica, ktorú po desiatykrát vyhlásilo Oravské kultúrne stredisko v Dolnom Kubíne, opäť prekvapila záujmom i vyzretosťou súťažných prác. Do jubilejného ročníka medzinárodnej výtvarnej súťaže poslalo svoje práce 5 472 detí z 385 škôl zo Slovenska, Českej republiky, Poľska a Ukrajiny. Informoval riaditeľ OKS Miroslav Žabenský. Detskí autori vo svojich výtvarných prácach prezentovali svoje zručnosti a videnie vianočnej tematiky. Okrem tradičných vianočných námetov, ako je svätá rodina a betlehem, boli zastúpené aj práce so zimnými hrami v prírode pri stavaní snehuliaka či vianočné prírodné motívy. Nechýbali ani práce zachytávajúce zvyky a tradície sviatočného obdobia zo Slovenska, ale aj zahraničia. Porota udelila celkovo 47 individuálnych a kolektívnych ocenení. Kolekcia víťazných prác bola do 13. januára sprístupnená v Mestskom kultúrnom stredisku v Dolnom Kubíne. Do konca januára bude inštalovaná vo výstavných priestoroch Trenčianskeho samosprávneho kraja Trenčín.

PIETNA SPOMIENKA

Večerný výstup a pietny akt pri Pamätníku obeť lavíny nad Chatou Kubínska hoľa sa uskutočnil 15. januára. Účastníci si pripomenuli nešťastie, ktoré sa stalo 16. januára 1968. Lavína tam zasypala 53 lyžiarov z ktorých šesť neprežilo túto nešťastnú udalosť. Spomienku pripravila Horská záchranná služba. Študenti pochádzali z Elektrotechnickej fakulty Vysokého učení technického v Brne. Udalosť sa zaradila medzi najväčšie katastrofy v histórii Československa.

Lavínové nešťastie sa stalo na južných svahoch Kubínskej hole v pohorí Oravská Magura. V tragický deň sa lavína uvoľnila o 10.15 h. Hlavnou príčinou nešťastia bolo podcenenie lavínového nebezpečenstva na danom, zdanlivo bezpečnom svahu.

(Šu)

OŽIVENÉ MELÓDIE

Rozmanitosťou zvukov i krásou dreva, kože i kovu ožili priestory galérie Regionálneho kultúrneho strediska v poľskej Milowke, kde od 17. januára do 28. februára je inštalovaná výstava fujár, huslí, gájd a bičov zo zbierok Oravského kultúrneho strediska (OKS) v Dolnom Kubíne. Prezentuje sa tam štyridsať nových funkčných ľudových hudobných nástrojov od desiatich majstrov-výrobcov. Od jednoduchších zvukových hračiek – písacích keramických vtáčikov a okarín Grazyny Kruczyńskiej zo Zywca až po technologicky náročné husle – zlobcoky Jána Matišťika zo Zuberca a gajdy Juraja Dufeka z Bojníc či Františka Skurčáka z Rabče, informoval riaditeľ OKS Miroslav Žabenský.

Píšťaly a fujary rôznych typov, ladení a povrchovej úpravy sú zastúpené nástrojmi Drahoša Daloša z Lehoty, Ľubomíra Tatarku zo Slovenskej Lupče a Ľubomíra Páříčku z Martina. Trombitami a pastierskymi rohmi sa na výstave prezentujú Ján Štefánik z Lúka a Stanisław Piwowarczyk zo Zabnice, bičmi Martin Brxa z Turian.

Výstava pozostáva z exponátov zakúpených do zbierok OKS, organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja, z projektu spolufinancovaného Európskou úniou z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko-Slovenská republika 2007 – 2013. Výstava sa z Poľska začiatkom marca presunie na Slovensko.

Otvorenie výstavy v OKS bude spojené so živou prezentáciou hudobných nástrojov ich výrobcami a premietaním dokumentárneho filmu o ich výrobe 3. marca. Záujemci sa budú môcť s vystavenými exponátmi zoznámiť do 31. marca.

„Výstava je výsledkom projektu Oživené melódie slovensko-poľského pohraničia, ktorého cezhraničnými partnermi boli kultúrne strediská v Milowke a Bielsku-Bialej. Od vzdelávacích a tvorivých workshopov po folklórne festivaly vygeneroval spolu 13 podujatí. Jeho zámerom bolo uchovať a zveľaďovať tradičné kultúrne hudobné prejavy, zvýšiť záujem obyvateľov o ne ako o podstatnú súčasť kultúrneho dedičstva prihraničných regiónov

a uplatniť ich vo folklórnom hnutí,“ povedal M. Žabenský. Podľa M. Žabenského medzi najvyhľadávanejšie patrili práve tri týždňové workshopy, ktoré sa v rámci projektu uskutočnili uplynulý rok v Zuberi, Oravskej Polhore a Dolnom Kubíne. Zúčastnilo sa ich vyše 75 záujemcov zo Slovenska a Poľska a tí sa na nich naučili základy výroby a hry na píšťalky dvojčky, koncovky, husle zlobcoky, oravské dvojhlasné gajdy, pastierske rohy, trombity a okaríny. Tvorivé stretnutia lektorovali významní slovenskí i poľskí výrobcovia a interpreti – Drahoš Daloš, Ján Matišťík, Juraj Dufek, Stanisław Piwowarczyk, František Skurčák a Grazyna Kruczyńska.

(Šu)

Múzeum oravskej dediny v Zuberi. Ilustračné foto: TASR/Pavol Ďurčo

VEČER V MÚZEU

Múzeum oravskej dediny v Zuberi na Brestovej organizuje počas zimnej sezóny program Večer v múzeu.

V rámci programu si môžu návštevníci tohto múzea vychutnať atmosféru večera na starej oravskej dedine. Prehliadka múzea so zaža-

tými lampášami a humorným i vážnym sprievodným slovom je doplnená o melódie a piesne so sprievodom heligónky. Prehliadka sa končí krátkymi organovými skladbami v drevenom kostole sv. Alžbety Uhorskej. Následné posedenie je oživené ukážkami piesní a tancov z Oravy

v podaní folklórneho kolektívu Brestová. Podáva sa medovina, deťom čokoláda a čaj.

Program sa koná každú stredu (v prípade záujmu aj vo štvrtok a v piatok) v čase od 16.30 do 19.00 hod.

www.dolnykubin.sk

POLÍCIA VYZÝVA K OPATRNOSTI A ZODPOVEDNOSTI NA CESTÁCH

Nový rok na cestách Žilinského kraja nezačal šťastne. Od začiatku roka tu pri dopravných nehodách zomrelo sedem ľudí. Polícia od 10. januára vykonáva v Žilinskom kraji zvýšený dohľad nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky.

Na oravských cestách zomreli v prvých dňoch nového roka pri dopravných nehodách štyri osoby.

Do bezpečnostnej akcie vstúpila polícia s maximálnym využitím síl a prostriedkov. Zameriava sa najmä na kontrolu najvyššej povolennej rýchlosti, nesprávneho spôsobu jazdy, dodržiavania zákazu požívania alkoholu a iných návykových látok a používania reflexných prvkov u chodcov a cyklistov.

Hlavným cieľom je zvýšiť bezpečnosť na cestách. „Žiadame všetkých účastníkov cestnej premávky, aby sa na cestách správali disciplinovan-

vane, ohľaduplne, plne sa venovali vedeniu vozidla, sledovali situáciu v cestnej premávke a dodržiavali dopravné predpisy. Každý účastník cestnej pre-

mávky môže svojim zodpovedným prístupom prispieť k väčšej bezpečnosti na našich cestách,“ informoval hovorca Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Žiline Radko Moravčík. V okrese Dolný Kubín sa stala tragická dopravná nehoda naposledy 7. januára pri Kralovanech, kde prišla pri čelnej zrážke osobného auta s kamiónom o život 39-ročná žena.

Nehody ovplyvnila aj teplota zima

Podľa viacerých dopravných analytikov za zvýšenie nehodovosti od začiatku roka môže aj teplá zima. S chýbajúcou snehovou pokrývkou rastie odhodlanosť vodičov na cestách jazdiť

rýchlejšie a uvoľnenejšie. Podľa Moravčíka je však v tomto období hlavným dopravným rizikom poľadovica, hmla, sneh a dážď. Mnohí vodiči toto riziko podceňujú. „Je dôležité uvedomiť si, že na cestách nie sme sami a svojou bezohľadnou a arogantnou jazdou ohrozujeme nielen svoj život, ale aj životy ďalších účastníkov cestnej premávky,“ dodal Moravčík, ktorý ďalej vodičom odporúča, aby prispôbili jazdu svojim schopnostiam, situácii v cestnej premávke a počasiu. Polícia bude každé porušenie zákona o cestnej premávke prísne postihovať.

Text a foto: (jog)

NA DÔSLEDKY VANDALIZMU SA SKLADÁME VŠETCI

Neprimerané správanie niektorých obyvateľov mesta Dolný Kubín, alebo jeho návštevníkov, čoraz častejšie zamestnáva pracovníkov mestskej a štátnej polície, no robí starosti aj mestskému úradu. Na odstránenie škôd na mestskom majetku, po víkendových zábavách mladých ľudí, investuje samospráva nemalé finančné prostriedky.

Podľa sociologičky Slovenskej akadémie vied Zuzany Kusej je vandalizmus historicky známy jav, ktorý dostal pomenovanie po kmeni Vandalov. Ten v piatom storočí zaútočil na Rím a dva týždne ho pustošil. Medzi historickými a súčasnými vandalmi vidí Kusá zásadný rozdiel. „Vtedajšie ničivé pustošenie, ktoré sa historicky nespočetnekrát opakovalo, bolo namierené voči nepriateľom, voči cudziemu majetku, a nie voči tomu, čo je považované za spoločné, určené na užívanie celej verejnosti.“

Ako chrániť majetok

Ničenie verejného majetku je novodobým fenoménom, s ktorým sa trápi viacero miest a obcí na Slovensku. Dolný Kubín minulý rok na riešenie tejto problematiky vyzval aj ob-

čanov prostredníctvom súťaže, ako najlepšie chrániť majetok mesta na Hviezdoslavovom námestí. Vedeniu mesta prišlo 14 príspevkov, ktoré ponúkali možnosti zvládnutia tohto problému. Mesto tieto nápady zobralo na vedomie a púšťa sa do intenzívnejšieho boja proti vandalom, ktorí ničia smetné koše, dopravné značky, verejnú zeleň, osvetlenie a iný majetok. Jedným z prvých opatrení je rozšírenie kamerového systému v centre mesta.

„Uvedomujeme si, že tento problém nie je možné riešiť len represívnymi opatreniami, rovnako dôležité sú preventívne opatrenia v práci s mládežou,“ tvrdí primátor mesta Roman Matejov. Za jeden z dôvodov, prečo vandalizmus narastá, považuje súčasný životný štýl na Slovensku a v iných krajinách. „Mno-

Vandalom neunikla ani novonastretá autobusová zástavka na Aleji Slobody.

hí rodičia rezignovali na výchovu svojich detí, televízie a ľahko dostupný internet sú plné násilí, nemravnosti a priam ponúkajú návody ako ubližovať okoliu,“ pokračuje Matejov.

Zuzana Kusá verejné priestory vníma ako určitú fasádu spoločenského systému. Poškodenie fasády sa často v tomto systéme cítiť bezvýznamní a zneuctení. „Takýto pocit ťažko prežívajú hlavne mladí ľudia, ktorí majú potrebu byť niekým, byť dôležitým v očiach iných, či spoločnosti. Poškodenie fasády systému je pre takýchto ľudí spôsobom prekročenia svojej bezvýznamnosti, preukázania vplyvu a zanechaním stopy,“

sprešňuje Kusá. Ako ďalej dodáva, aj keď sa o ich činoch hovorí negatívne, získavajú pocit zadostatočenia a dôležitosti.

Pocit významu

Sociologička vidí potrebu, aby samospráva ale aj štát vytvárali možnosti rozmanitých aktivít, dostupných pre všetkých. V nich môžu mladí ľudia získať pocit osobného významu. „Taktiež má zmysel väčšmi podporovať aj účasť mladých na verejných veciach, od žiackych parlamentov, po ďalšie formy, ako je napríklad konzultovanie využitia a úpravy verejných priestranstiev,“ dodáva Kusá.

Podobným smerom plánuje ísť aj mesto Dolný Kubín. Detom a mladým ľuďom chce ponúknuť alternatívu na trávenie voľného času v podobe fungovania klubu mladých, športu, kultúry, pravidelnej i nepravidelnej záujmovej činnosti. Samospráva plánuje intenzívnejšie pracovať aj na úrovni viacgeneračných rodín a dať pomocnú ruku pri výchove detí. „Chceme mládeži pomôcť nájsť iný pohľad na svet a veríme, že nám v tom pomôžu aj rôzne občianske združenia a najmä rodičia, aspoň pochoopením a morálnou podporou,“ dodal Matejov.

Text a foto: (jog)

Devastácia kričí doďaleka.

SCHÁTRANÉ LYŽIARSKÉ STREDISKO

Mesto Dolný Kubín, ako jediné na Slovensku, sa mohlo pochváliť lyžiarskym strediskom ležiacim v blízkosti historického centra. Od neho ho delí len asi 200 metrov. Stredisko je unikátne svojou vzdialenosťou k občianskej vybavenosti a službám. Len rieka Orava ho delí od tamojšieho sídliska, kde je aj kultúrny dom.

Vo vzdialenosti 500m od lyžiarskeho svahu nachádzajú sa akvapark, futbalový štadión s trávnatým povrchom, krytý zimný štadión s ľadovou plochou, telocvičňa a tenisové kurty. V tesnej blízkosti Dolného Kubína je množstvo lákadiel pre turistov. Spolu s lyžiarskym svahom Kuzmínovo vzniklo v meste jedinečné športovo-rekreačné centrum.

Lyžiarsky areál Kuzmínovo otvorili v roku 1997 a vtedajšia akciová spoločnosť SKI ORAVA investovala do jeho vybudovania asi 65-tisíc eur. Jeho kapacita bola okolo 2 200 lyžiarov. Umelé osvetlenie umožňovalo aj večerné využitie areálu. Vhodné snehové podmienky tam pomáhali vytvoriť mechanické zasnežovanie.

Samotnú zjazdovku tvorí svah orientovaný na sever. Od údolnej stanice po vrcholovú meria 900 metrov s prevýšením 200m. Na svoje si tam prišli aj začínajúci lyžiari. Vďaka severnému svahu tam lyžiarska sezóna trvala výnimočne dlho, v kombinácii s mechanickým zasnežovaním nezriedka štyri aj päť mesiacov.

Zdevastovaný areál

Lyžiarske stredisko Kuzmínovo má už za sebou svoje úspešné návštevnícke sezóny. Už niekoľko rokov chátra. Pri pohľade na bývalú zjazdovku na nej vidieť namiesto milovníkov zimných športov len náletové dreviny. Niektoré presahujú aj výšku

človeka. Z technického zariadenia lyžiarskeho vleku zostali len stožiare. Zničené je aj osvetlenie svahu. Údolná stanica, kde predávali lístky, sa stala útočiskom pre bezdomovcov. Aj pri našej návšteve sme tam jedného našli. Zberal sa do mesta na prechádzku. Do reči mu nebolo. Povedal, že sem chodí prespávať. Pri väčšej zime si nakladie aj ohník.

Po nábřeží rieky Oravy, ktoré susedí so strediskom Kuzmínovo, stretli sme viacero ľudí, ktorí boli pohoršení nad osudom uvedeného areálu: „Naše deti sa tam chodili lyžovať. Bolo to blízko domu, zašli aj pešo,“ povedala nám pani Mária. Zaujímali nás aj názor mamičky s dvoma deťmi, ktorá povedala: „Ja som sa tam lyžovala hádam pred desiatimi rokmi. Potom tam boli vraj nejaké majetkové spory. Nevie, prečo to takto dopadlo.“

V súčasnosti nie je isté, či v lyžiarskom stredisku Kuzmínovo svitne na lepšie časy. Niektoré realitné kancelárie ho ponúkajú na predaj alebo prenájom. Nový nájomca by mohol podľa ponuky zaplatiť symbolickú sumu za mesiac a to jedno euro. Samozrejme, že je tam nutné investovať a výšku nákladov je ťažké odhadnúť. Totiž areál by mal perspektívu prosperovať, keby bol v prevádzke aj počas leta. Vtedy by ho mohli využívať aj cyklisti.

.....
Text a foto: Tibor Šul'a

PRIORITY MESTA NA ROK 2014

Dolný Kubín si vytýčil niekoľko cieľov, ktoré by mali obyvateľom spríjemniť a zlepšiť život v novom roku. Samospráva chce pokračovať v investičnom trende z minulého roka. Zameria sa predovšetkým na opravy chodníkov, komunikácií a majetku mesta.

V pláne na tento rok je oprava mosta, ktorý spája starú časť mesta so sídliskom Bysterec. Ďalej rekonštrukcia prístupov-

ho chodníka k materskej škole na Bysterci, vybudovanie betónového podkladu pre skatepark, rozširovanie parkovacích plôch na sídliskách či zrekonštruovanie pamätníka Janka Matúšku. „Medzi priority mesta bude patriť aj pokračovanie kvalitného poskytovania služieb občanom v oblasti sociálnych vecí,“ hovorí primátor mesta Roman Matejov, ktorý za jednu z tohtoročných predností považuje aj možnosť zapojenia súkromných investorov do rozvoja mesta. Niektoré z plánov sa už podľa

jeho slov darí naplňovať. Platí to v prípade grantového programu Šanca pre všetkých, na ktorý sa mestu podarilo zabezpečiť financie hneď na začiatku roka. Podľa Matejova mesto vyčlenilo peniaze pre talentovanú mládež, pre športujúcu mládež a pre deti, ktorých rodičia sa ocitli v ťažkej životnej situácii. „Ak sa nám tieto plány podarí splniť, veríme, že to budú príjemné prekvapenia,“ dodal Matejov.

.....
(jogr)

Za 10 rokov existencie grantového programu bolo prerozdelených 125 766 eur.

ŠANCA PRE VŠETKÝCH ZANIETENÝCH KUBÍNČANOV

Mesto Dolný Kubín v decembri minulého roka vyhlásilo 10. ročník grantového programu Šanca pre všetkých. Záujemcovia o grant majú na podanie žiadostí čas do 31. januára.

Grantový program v minulosti podporil viacero zaujímavých projektov. V minulom roku sa pomohlo organizáciám z oblastí voľnočasových aktivít pre deti a mládež, kultúry a športu, sociálnej pomoci a služieb. Tieto verejnosti prospešné odvetvia budú podporené aj tento rok. Dôležité je, aby žiadosti boli v súlade s prioritami podporovaných oblastí, ktoré sú zverejnené v manuáli grantového programu

na webovom sídle mesta. Novou prioritou v sociálnej pomoci a službách je napríklad rozvoj dobrovoľníctva. Mestskí poslanci desiatemu ročníku programu schválili 9-tisíc eur a ďalších 10-tisíc eur odsúhlasili na podporu športových klubov a organizácií. Peniaze budú po vyhodnotení žiadostí komisiou prerozdelené. Samospráva nevyklučuje, v prípade kvalitných projektov, prehodnotenie výšky finančných prostried-

kov, určených grantovému programu. „Vedenie mesta má záujem o zvýšenie participácie občanov na riešení vecí verejných. Občania, ktorí sa združujú v rôznych mimovládnych organizáciách, tak môžu naplniť nielen svoje potreby, ale priniesť a realizovať veľa svojich nápadov, ktoré pomôžu samospráve zvýšiť kvalitu života v meste,“ informuje mesto na svojej webovej stránke. Za 10 rokov existencie grantového programu bolo prerozdelených 125 766 eur.

.....
Text a foto: (jogr)

ROZPOČET AJ TENTO ROK V ZNAMENÍ OPATRNOSTI

Dolnokubínske mestské zastupiteľstvo na poslednom decembrovom zasadnutí schválilo návrh rozpočtu samosprávy na rok 2014 a na roky 2015 – 2016. Vedenie mesta ho v porovnaní s minulým obdobím vníma o niečo priaznivejšie. Hospodárenie samosprávy v roku 2013 skončilo prebytkom.

Tohtoročný rozpočet bol schválený ako vyrovnaný. Znamená to, že príjmy sa rovnajú výdajom. Mesto plánuje v tomto roku hospodáriť s celkovou sumou 10 715 976 eur.

„Rozpočet na rok 2014 bol zostavený na princípe rozpočtovej opatrnosti pre možné zníženie príjmov z podielových daní od štátu. Tie sú hlavným zdrojom financovania samosprávy,“ hovorí primátor mesta Roman Matejov. Kľúčovou oblasťou pre bežný príjem mesta je podľa návrhu rozpočtu výnos z dane fyzických osôb, granty a transfery. Tvoria ho až 77 percent bežnej príjmovej časti. Niektorí ekonomickí analytici tvrdia, že je tu možnosť menej závislého financovania obcí. „Za úvahu by stálo zníženie príjmov obcí z centrálne vyberaných daní – dane z príjmu fyzických osôb a zvýšenie ich príjmov z lokálnych – majetkových daní, pri ktorých určuje výšku sadzby samotná obec,“ spresnil ekonomický analytik INESS Ján Dinga. Podľa neho by tak mohli samosprávy pokrývať verejné služby z vyzbieraných daní na svojom území. V prípade Dolného Kubína sa naviazanosť na štátny rozpočet, oproti minulému roku, naopak zväčšila.

Mesto má zásadný príjem aj z vyzbieraných daní a poplatkov, ako sú daň z nehnuteľností a poplatky za komunálny odpad. K lepšiemu hospodáreniu má prispieť aj Tehos, ako jediná mestská obchodná spoločnosť, ktorá sa má pohybovať v pozitívnych číslach.

Kapitálové príjmy sú najnižšie za posledné štyri roky. Znamená to, že mesto tento rok neplánuje výrazný predaj svojho majetku. „V pred-

chádzajúcich rokoch malo mesto evidentne väčšie kapitálové príjmy hlavne z predaja pozemkov v priemyselnej zóne,“ konštatuje Matejov. Podľa neho je tento proces ukončený, ale aj vďaka nemu si viaceré firmy na týchto pozemkoch postavili nové výrobné haly. „Aj takýmto spôsobom sa nám podarilo stabilizovať stovky pracovných miest v našom meste,“ dopĺňa Matejov.

Mesto najviac minie na školstvo

Z hľadiska výdavkov mesto najviac stojí školstvo, ktoré tvorí 57 percent výdavkov. Veľká časť finančných prostriedkov ide teda na zabezpečenie chodu základných, materských a umeleckých škôl a školských klubov. Nasleduje plánovanie, manažment, kde najväčšiu časť nákladov tvoria výdavky na chod mestského úradu. V tomto sú zahrnuté napríklad mzdy pracovníkov úradu. Z celkového pohľadu ide o zníženie výdavkov oproti predchádzajúcim obdobiam. Podľa mesta za to môžu úsporné opatrenia v rámci Memoranda o spolupráci. Pokles nastal najmä v prípade propagácie a marketingu, bezpečnosti, interných služieb, športu, pozemných komunikácií a prostredia pre život. Projekt Aquarelax sa na časti bežných výdavkov podieľa štyrmi percentami.

Výpadok veľkej časti kapitálových príjmov má citelný vplyv aj na kapitálové výdaje. Samospráva plánuje ich využitie na vysporiadanie pozemkov.

Rôzne pohľady na rozpočet

Podľa mestského poslanca Jána Raclavského príprava rozpočtu zaspala dobu. „Ne-

„Rozpočet na rok 2014 bol zostavený na princípe rozpočtovej opatrnosti pre možné zníženie príjmov z podielových daní od štátu. Tie sú hlavným zdrojom financovania samosprávy.“

hovorím o technike a spôsobe spracovania, tá je vďaka novej vedúcej ekonomického oddelenia na vysokej úrovni. Mne osobne chýba participatívny rozpočet, ktorý aktivizuje občianske združenia, občanov a komunity.“ Ako príklad uvádza Bratislavu, ktorá vyčlenila isté percento financií na projekty, o ktoré sa uchádzajú komu-

nity. Poradie dôležitosti realizácie projektov následne schvaľujú občania, nie pracovníci mestského úradu, poslanci alebo primátor.

Mestský poslanec Matúš Lakošík vníma v rozpočte isté chyby a nedostatky. „Za danej situácie v meste, finančnej, vplyv Aqua Kubín, si ale myslím, že je postavený dobre. Verím, že mesto bude hospodáriť efektívne a účelne. Ako poslanec sa to budem snažiť odkontrolovať a ovplyvniť v rámci mojich právomocí.“

Vedenie mesta charakterizuje súčasnú finančnú kondíciu Dolného Kubína ako dobrú, aj keď stále pociťujúcu vplyv globálnej ekonomickej krízy. Podľa primátora mesta je cieľom samosprávy minimalizovať vplyvy krízy na obyvateľov. „Pretom sa v roku 2014 nebude meniť výška jednotlivých miestnych daní a poplatkov, hlavne daní z nehnuteľností a poplatkov za komunálny odpad, ako aj cena tepla, vyprodukovaného mestskou spoločnosťou Tehos,“ hovorí Matejov. Ako ďalej dodáva, mesto od nového roka oslobodilo od platenia dane z nehnuteľností stavby a byty slúžiace školám, školským zariadeniam v súkromnom alebo cirkevnom vlastní-

tve. Tento zámer však kritizovalo viacero mestských poslancov. Hlavným dôvodom bola strata šesťtisíc eur z príjmov mesta, ale aj predloženie tohto návrhu na mestskom zastupiteľstve na poslednú chvíľu a bez potrebnej diskusie.

Roman Matejov tvrdí, že súčasný rozpočet odráža reálne možnosti mesta na zabezpečenie samosprávnych činností. „V číselnom vyjadrení je priaznivejší, ako bol návrh rozpočtu na rok 2013.“ Mesto v minulom roku ušetrilo financie, ktoré prejdú do rezervného fondu a budú začlenené do tohtoročného rozpočtu. Postupne sa tak plánuje jeho dopĺňanie o ďalšie financie, dôležité na údržbu mesta. Prvé zmeny v rozpočte sa očakávajú už na februárovom mestskom zastupiteľstve.

V prostredí mestského zastupiteľstva, ale aj medzi občanmi, čoraz zreteľnejšie zaznievajú požiadavky, aby mesto intenzívne pracovalo na problémoch, ktoré bránia jeho rozvoju. Ide napríklad o prípad Aqua Kubín, ale aj iných nerentabilných mestských obchodných spoločností.

MÔŽE ZA TO KRONIKA

Eva Kurjaková zo Zubrohlavy sa rozhodla zachrániť, čo sa z oravskej histórie ešte dá. Píše ľudové povesti z Bielej Oravy, zbiera a spolu s ďalšími nadšencami sa snaží do života uvádzať ľudové piesne predošlých generácií. Aj do plátna, ktoré v minulosti tkali a v ďalekom svete ponúkali Hornooravci, vyšívajú už takmer zabudnuté motívy a vzory. Nielen z Oravy, ale z mnohých oblastí Slovenska. Aby sa na to všetko nezabudlo, ale tiež preto, že všetky tieto spísané i povyšované zbierky, ktorých má Eva Kurjaková doslova plnú skriňu, predstavujú skvosty, reprezentujúce i ceniace si um Oravčanov.

▼ Ako sa zekonómky či starostky stane spisovateľka?

Keď som sa stala kronikárkou našej obce, začala som zbierať aj ľudové zvyky – rodinné i kalendárne. Vďaka tomu nám zostala celá zbierka dedinských celoročných i vianočných zvykov, z ktorej teraz čerpáme v speváckom súbore Plátenník i v divadelnom súbore Omladina. V tých spomienkach ľudí boli nielen údaje a fakty pre kroniku, ale aj krásne, pútavo vypovedané rôzne udalosti, ktoré však, najmä z časového hľadiska, nebolo možné všetky overovať si v archívoch a ďalších inštitúciách, a tak zostali iba v mojich zošitoch.

Rozhodla som sa, že to nenechám len tak. Veď v tých vypovediach ochotne rozprávajúci oravských ľudí je celý život a kultúra našich predkov a na to sa úplne zabudne. Aj na nás. Rádiá, televízie nás zavlaňujú zahraničnými programami, zahraničnou kultúrou a my sme sa v nich akosi stratili. Naši potomkovia sa o kultúre, o živote našich predkov a o nás nedozvedia nič, ak sa o to sami nepostaráme. A tak vznikali knižky povestí – Povesti spod Babej hory (2008) a Povesti spod Piľska (2010). Momentálne pracujem na dokončení Povestí z Bielej Oravy.

▼ **Povestiam, ktorými Eva Kurjaková rozširuje obzor najmä detských čitateľov, predchádzali viaceré knihy, napríklad monografie obce Zubrohlava, Zákamenného, Rabčíc, ale aj o tradícii ochotníckeho divadla. V roku 2005 vyšiel jej Slovník obce Zubrohlava a okolitých plátenníckych obcí.**

Mám dobré zázemie v rodine, manžela, ktorý mi fandí a keď vidí, že píšem, alebo robím nejakú inú činnosť, zastúpi ma pri domácich prácach. Celý život hrával ochotnícke divadlo a ja som bola pri deťoch, keď boli malé, aj dnes chodí spievať do súboru Plátenník, a tak vie pochopiť moje aktivity.

▼ Píšete, vyšívate, venujete sa aktivitám v miestnom speváckom súbore... Robíte si nejaký program, kedy čo robiť?

Nie, robím to, na čo mám práve náladu. A v súbore nespievam, lebo spiev mi nejde. Ja som len zozbierala plátennícke piesne a dala ich pani Margite Banasovej, ktorá obnovila v Zubrohlave tradíciu divadla Omladina i dožíniek a začala tieto piesne nadväzovať.

▼ Prečo sa súbor volá Plátenník?

Histórii plátenníctva na hornej Orave sa venujem vlastne od samého začiatku mojej kronikárskej činnosti a môžem povedať, že nás môže naplňovať oprávnenou hrdosťou. Veľmi si vážim každý kúsok ručne tkaného plátna, nevyhodím ho, ale ozdobím ho výšivkou. Práve táto úcta k plátenníctvu našich predkov vyústila aj do pomenovania speváckeho súboru Plátenník. Inšpiráciou bola aj práca o oravských plátenníkoch Andreja Polonca, ktorú napísal ako univerzitný študent v roku 1948. On tam zaznamenal aj slová plátenníckych piesní. Až v roku 2009 vyšla jeho práca knižne pod názvom Oravský plátenník. Noty k piesňam už neboli, ale naši zubrohľavskí ľudia sú veľmi šikovní. Jeden si

Ilustračné foto: TASR/Pavol Ďurčo

pamätal to, druhý tamto a tak vzniklo pásmo o plátenníkoch.

▼ Z vášho diela vidieť, že plátenníci sú vaša „srdcovka“. Čo z informácií o plátenníkoch vás zaujalo najviac?

Manželova babka, ktorá sa narodila v roku 1897, mi rozprávala, že naši plátenníci išli cez more a ich loď stroskotala. Cez more? Predávať plátno? Nezdalo sa mi to. Asi cez nejakú rieku – babke sa to trochu pomotalo. Keďže mi však ako kronikárke kázali zapisovať, tak som zapisovala. Všetko – aj to, že išli cez to more... Bolo potom pre mňa obrovským prekvapením, keď som v almanachu Zora v Matici slovenskej našla článok Dúkaz usilovnosti slovenskej, kde boli uverejnené dva listy zubrohľavských plátenníkov – jeden z Alexandrie v Afrike, druhý z Jeruzalema. Zostala som ohromená. Potvrdili sa babkine slová, doslova sa v nich zmieňovali o ceste „šifom“.

▼ Skriňa plná výšiviek svedčí o tom, že aj vyšívanie je vaša veľká záľuba...

Vyšívam od mladosti, teraz už cieľene – výšivky z každej oblasti Slovenska. Aj vo výšivke je podľa mňa krásne slovenské dedičstvo, ktoré treba uká-

zať verejnosti. Vzory nielen vyšívam, ale záujemcom o výšivky z konkrétnych oblastí Slovenska ich na výstavkách aj predstavím a upozorním na odlišnosti. Vzory výšiviek, najmä tie z minulosti, ktoré sa zachovali napríklad na rozpadajúcom sa obruse, získavam aj zo stretnutí so ženami z iných oblastí Slovenska. Človek si mnohokrát až vtedy uvedomí vzácnosť tohto nazbieraného bohatstva, napríklad v povestiach či výšivkách, keď na ne upozorní alebo ich ocení odborník-etnograf.

▼ Čo robíte momentálne?

Priebežne zapisujem nazbierané a pooverované veci do kroniky. Sporadicky sa mi podarí získať nový údaj, takže tá moja kronika je taký stále nedokončený román a postupne som sa dostala od počiatku obce až do súčasnosti. Kronika do roku 1700 je už uzavretá. Vypracovala som celý zoznam ľudí, ktorí sa odsťahovali do Ameriky a Európy. Nachádza sa na internetovej stránke našej obce www.zubrohlava.eu. Zisťujem, že skoro každý má príbuzných v Amerike, či po celej Európe. Texty prepracujem donekonečna...

▼ Vie o vašich aktivitách okolie?

Väčšinou o tom nevedia. Ale ja to robím preto, že ma to baví. Treba počítať s tým, že všetko má odozvu aj dobrú, aj zlú. Niektorí to obdivujú, niektorí kritizujú, niektorí môžu povedať: čo sa chvália. Ale z okruhu ľudí, ktorých poznám, mám na tieto aktivity iba dobrú odozvu... Asi som mala šťastie na dobrých ľudí vo svojom živote.

▼ A možno je to aj tak, ako sa hovorí: Čo človek seje, to žne... Vidieť, že tieto vaše celoživotné záľuby vám prinášajú veľké uspokojenie a radosť. Ale zapoiste vás tešia aj stretnutia s ľuďmi „rovnakej krvnej skupiny“...

Určite. Som rada medzi ľuďmi – počúvam ich rozprávania, stretávame sa na rôznych výstavkách, ale i na spomínaných nácvičkách a vystúpeniach súborov. S naším súborom chodíme na rôzne podujatia. Koncom roka súbor precvičoval vianočné pásmo zo Zubrohlavy, a z jeho spevu šli až zimomriavky po tele, také to bolo krásne. Aj to je to, čo naplňa môj život.

DOPRAVNÁ AKCIA

POLÍCIA VYUŽÍVA OBJEKTÍVNU ZODPOVEDNOSŤ

Pri celoslovenskej dopravnej akcii, ktorá prebieha v týchto dňoch, policajti využívajú takzvanú objektívnu zodpovednosť. V praxi to znamená, že ak vodič prekročí maximálnu povolenú rýchlosť a zachytí to polícia, pokutu zašle poštou na adresu majiteľa vozidla.

Objektívna zodpovednosť bola do legislatívy zavedená ešte v júli 2012, policajti však doposiaľ nemajú systém, ktorý by fungoval automaticky, keď zaznamená priestupok. „Po zadokumentovaní priestupku policajti overia identitu majiteľa alebo držiteľa vozidla v policajných evidenciách, manuálne vyhotovia platobný rozkaz aj s fotodokumentáciou o spáchaní priestupku a odošlú priestup-

covi,“ uviedla hovorkyňa policajného prezídia Denisa Baloghová. Policajti používajú to, čo majú. „Využívame technické prostriedky, ktoré máme k dispozícii, čiže radary v autách, videokamery i prenosné radary. Zameriavame sa najmä na nebezpečné a rizikové úseky s hustou premávkou, kde nie je možné z hľadiska bezpečnosti zastavovať vodičov porušujúcich zákon,“ povedala hovorkyňa.

Celoslovenskú akciu vyhlásilo Prezídium Policajného zboru od 14. januára až do odvolania. „Hovorcovia jednotlivých krajských riaditeľstiev o nej verejnosť informujú deň vopred,“ uviedla Baloghová. V jednotlivých krajoch totiž prebiehajú kontroly podľa vlastnej bezpečnostnej analýzy. Cieľom kontrol je znížiť počet dopravných nehôd s následkami na zdraví a životoch. Prezídium očakáva prvé výsledky celoslovenskej akcie v priebehu budúceho týždňa.

Text a foto: TASR

ZUBÁRI ŽIADAJÚ PRÍSNEJŠIE PREVERENIE KOLEGOV Z UKRAJINY

Slovenskí zubári žiadajú, aby štát prísnejšie preveroval ich kolegov z Ukrajiny a ďalších krajín mimo EÚ, ktorí chcú pôsobiť na Slovensku. Podľa Slovenskej komory zubných lekárov (SKZL) v SR momentálne pôsobí 33 zubárov z Ukrajiny, v susednom Česku je ich 112.

Členka prezídia komory Neda Markovská hovorí, že žiadosti od ukrajinských lekárov začalo pribúdať na Slovensku práve po tom, ako preverovanie vzdelania a schopností sprísnilo Česko. „Chceme vedieť, či dokážu správne a bezpečne ošetriť pacienta, či vedia legislatívu a jazyk. Nikto ich odtiaľto nevyháňa, ale chceme to vedieť,“ povedala na tlačovej konferencii. Momentálne podľa nej doklady uchádzača z krajín mimo EÚ posudzujú úradníci na ministerstve školstva. Ministerstvo zdravotníctva (MZ) s návrhom sprísniť uznávanie vzdelania u lekárov prichádzajúcich z krajín mimo EÚ nesúhlasí. Tvrdí, že ide o zákonný postup uznávania kvalifikácií

v kompetencii ministerstva školstva. Podľa hovorkyne ministerstva zdravotníctva Martiny Lidinskej sa dá tlak zo strany zubárov vnímať aj ako obava zo straty doterajších pacientov – zákaznikov. MZ podľa nej nezaznamenalo žiadne podnety od občanov, v ktorých by sa sťažovali na nedostatočnú kvalitu poskytovania zdravotnej starostlivosti zo strany ukrajinských zubných lekárov. Naopak, na ministerstvo prišlo niekoľko e-mailov od pacientov, ktorí práve prístup zahraničných lekárov vyzdvihovali a s poskytnutou zdravotnou starostlivosťou boli spokojní.

TASR

REKONŠTRUKCIA ŠTÁTNEJ OPERY V BANSKEJ BYSTRICI

Ministerstvo kultúry plánuje dokončiť rekonštrukciu štátnej opery v Banskej Bystrici. Ako potvrdil šéf rezortu kultúry Marek Maďarič, práce sa možno začnú na budúci rok.

Momentálne má ministerstvo zdroje na vypracovanie aktualizovanej projektovej dokumentácie, pričom hľadá jej zhotoviteľa. Jej predpokladaná hodnota je 432 995

eur. Ako Maďarič pripomenul, v minulosti sa zrenovovala časť štátnej opery, ktorá bola v havarijnom stave. Na komplexné práce neboli zdroje. „Preto sa na druhú časť musí projekt inovovať, a potom, ak budú aj finančné prostriedky, spustiť obstarávanie samotnej rekonštrukcie,“ priblížil. Štátna opera na základe vyhláseného verejného obstarávania v roku 2003 uzatvorila zmluvu na vypracovanie komplexnej projektovej dokumentácie na jej dostavbu. Tá pochádza z roku 2005. Z dôvodu nedostatku peňazí sa prestavba nezačala. Čiasťtočné stavebné úpravy v rokoch 2008 až 2010 iba odstránili existujúci havarijný stav. „Z dôvodu, že časť objektov

Minister kultúry Marek Maďarič.

sa znovu dostáva do havarijného stavu, je urýchlene potrebné vypracovať projektovú dokumentáciu na komplexnú rekonštrukciu, ktorá bude potrebná pre výber dodávateľa stavebných prác,“ upozorňuje ministerstvo. Nové časti projektovej dokumentácie budú zamerané

na zvyšné priestory v areáli historickej budovy tejto národnej kultúrnej pamiatky a objektov v areáli skladov a výrobných dielní na Jegorovovej ulici, ktoré neboli súčasťou pôvodnej dokumentácie z roku 2005.

Text a foto: TASR

Štátna opera v Banskej Bystrici čaká na rekonštrukciu. Foto: Michaela Ivaničovič

MICHAL HORSKÝ: KAMPAŇ

Od momentu zoficiálnenia 15 kandidátov na prezidenta sa reálne rozbieha volebná kampaň. Hneď v jej počiatkoch ponúkajú občanovi tri momenty na zamyslenie.

Prvým je rozdelenie kandidátov na zhruba dve polovice. Prvá celkom zreteľne predstavuje kandidátov, ktorí majú snahu skutočne sa stať hlavou štátu. Tá druhá polovica úplne beznádejne demonštruje, že o funkcii prezidenta, o jeho ústavnom postavení, nemá najmenšie tušenie. Sú to osobnosti, ktoré sa rozhodli kandidovať z rôznych dôvodov. Nemyslím si, že sami veria, že postúpia do druhého kola alebo dokonca, že zvládnu funkciu prezidenta. Ďalší zaujímavý moment je tak trochu úsmevný. V zásade celá skupina prezidentských kandidátov nebojuje o to, aby predstavila občanom vlastný program, ale o to, kto z nich sa stane rivalom Roberta Fica v druhom kole. Bude to stačiť? Občan zvažuje kto a ako prezentuje svoju budúcu úlohu prezidenta a nie, kto sa stane antifaticovským vyzývateľom. Tretí moment súvisí s tzv. antipolitikou. Ústrednými témami kampane niektorých prezidentských kandidátov sa stáva podivná prezentácia toho, že budúcim prezidentom by mali byť práve preto, že s vrcholovou politikou nemajú žiadne skúsenosti. Hľadať a voliť niekoho s takouto sebakonukou na vážnu funkciu prvého občana štátu je vážnym omylom takto uvažujúcich kandidátov. A myslím, že občania to patrične „ocenia“.

NOVOROČNÉ STRETNUTIE S DIPLOMATMI

Proeurópskosť Slovenska vyzdvihol vo svojom príhovore prezident Ivan Gašparovič počas novoročného stretnutia (15. 1.) s predstaviteľmi diplomatického zboru akreditovanými v SR.

Ako však podotkol, treba sa viac venovať problémom občanov, zrozumiteľnejšie a presvedčivejšie im vysvetľovať európske rozhodnutia. „Iba tak nedáme priestor posilňovaniu populistických a extrémistických zoskupení, ktorých vplyv sa vo viacerých krajinách nebezpečne šíri. Aj my na Slovensku si uvedomujeme tieto riziká a nesmieme ich podceňovať už v prvých náznakoch,“ zdôraznil prezident.

Slovensko podľa neho nastupuje do náročného volebného roka, počas ktorého si občania zvolia novú hlavu štátu, europoslancov, ako aj primátorov, starostov a mestských poslancov. V tejto súvislosti vyslovil želanie, aby sa v centre kampaní objavovali

Ivan Gašparovič a apoštolský nuncius Svätej stolice v SR Mario Giordana.

témy hospodárskeho a sociálneho rastu, zápasu s nezamestnanosťou či duchovnej obnovy spoločnosti. „Nie zástupné témy, ktoré vnášajú do mysli ľudí zmätok, nenávisť, depresiu a prehlbovanie polarizácie spoločnosti,“ podčiarkol Gašparovič.

Apoštolský nuncius Svätej stolice v SR Mario Giordana sa v mene pozvaných hostí poďakoval prezidentovi a ministrovi zahraničných vecí Miroslavovi Lajčákovi za ich aktívnu spoluprácu a za ich neustálu pomoc pri výkone diplomatickej

misie veľvyslancov. „Robili ste ju ľahšou,“ poznamenal. Rovnako vyzdvihol otvorený dialóg a úctu, ktorú najvyšší ústavný činiteľ SR preukazoval voči ich práci počas oboch funkčných období.

Text a foto: TASR

Sebastian Kurz a Miroslav Lajčák.

EURÓPA MLADNE

Na pozvanie podpredsedu vlády a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky Miroslava Lajčáka pricestoval vo štvrtok 16. januára 2014 na oficiálnu návštevu Slovenska nový rakúsky spol-

kový minister pre európske a medzinárodné záležitosti Sebastian Kurz. Hlavným cieľom návštevy bolo potvrdenie dynamicky sa rozvíjajúceho partnerstva a vzťahy medzi oboma krajinami. Práve Bratislava bola jednou

z prvých zahraničných ciest najmladšieho európskeho ministra (27 r.), ktorý sa stal šéfom rakúskej diplomacie len v decembri.

Text a foto: TASR

TASR: STARONOVÝ GENERÁLNY RIADITEĽ

Správna rada TASR v polovici januára do funkcie generálneho riaditeľa opätovne zvolila terajšieho šéfa agentúry Jaroslava Rezníka. Súčasnemu riaditeľovi končí mandát 29. apríla. Správna rada preto 2. decembra 2013 rozhodla o výberovom konaní, do ktorého sa ako jediný kandidát prihlásil J. Rezník.

TASR

TRADÍCIA TROCH SVÄTOPLUKOVÝCH PRÚTOV

Tradícia troch Svätoplukových prútov, ktorú nám v detstve vŕšovali do hláv, by mala byť receptom pre spoločný postup prezidenta, predsedu NR SR aj predsedu vlády.

Vo svojom príhovore na začiatku stretnutia s osobnosťami politického, spoločenského, vedeckého a športového života to vyhlásil predseda vlády SR a kandidát na prezidenta Robert Fico.

„Všetci si uvedomujeme, že najmä stabilita bude základným predpokladom riešenia výziev, ktorým je SR vystavená,“ deklaroval. Podľa Fica prezident musí byť vlastenec, presadzovať národnostné záujmy Slovenska a reprezentovať ho v zahraničí. „V prípade môjho zvolenia ponúknem

parlamentu aj vláde spoluprácu v zahranično-politickej oblasti a pôjdem tak ďaleko, ako to len bude možné na základe vzájomnej dohody,“ avizoval. Fico zároveň vyjadril presvedčenie, že prezident musí zvládnuť svoje poslanie okamžite a nemôže sa učiť počas výkonu mandátu. „Dôležitá je znalosť slovenského politického prostredia, korektné vzťahy so sociálnymi partnermi a osobné kontakty s mnohými zahraničnými predstaviteľmi. Som pripravený ponúknuť všetko politické umenie a medzinárodné

Robert Fico, Ladislav Petráš a Róbert Vittek.

zázemie, ktoré som vytváral počas viac ako 20-ročnej kariéry politika a právnika,“ dodal.

Medzi osobnosťami, ktoré prijali pozvanie, boli minister vnútra Robert Kaliňák (Smer-SD), minister zahraničných vecí Miroslav Lajčák (nominant Smeru-SD), minister kultúry Marek Madžarič (Smer-SD), generálny riaditeľ a predseda predstavenstva Železiarne Podbrezová, a. s., Vladimír Soták, prezident KOZ SR Jozef Kollár, rektor Ekonomickej univerzity Bratislava Rudolf Sivák, predseda ZMOS-u a primátor Nitry Jozef Dvonč, prezident

Slovenskej rektorskej konferencie Libor Vozár, predseda SAV Jaromír Pastorek aj historik, prozaik a publicista Pavel Dvořák.

Pozvaní boli aj spisovateľ Peter Jaroš, režisér Juraj Jakubisko, maliar Ivan Pavle, prednosta Neurochirurgickej kliniky FNŠP na Kramároch Juraj Šteňo, hokejový tréner František Hossa, futbalový reprezentant Róbert Vittek, bývalý slovenský futbalista a tréner Ladislav Petráš, predseda Slovenského paralympijského výboru Ján Riapoš a predseda Jednoty dôchodcov na Slovensku Ján Lipiansky.

Stretnutia sa zúčastnili aj zakladateľ umeleckého súboru Lúčnica Štefan Nosál, prednostka anatomického ústavu a študijná prodekanka Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave Eliška Kubíková, prezident Slovenského zväzu ľadového hokeja Igor Nemeček, prezident Slovenského futbalového zväzu Ján Kováčik a vedec a lekár Ján Štencl. Pre pracovnú zaneprázdnenosť sa nedostavila len moderátorka a riaditeľka Slovenského inštitútu vo Viedni Alena Heribanová.

Text a foto: TASR

PREDSEDOM NOVEJ STRANY TIP SA STAL TOMÁŠ HUDEC

Nová politická strana TIP - Tvoríme inú politiku si 18. januára na ustanovujúcom sneme v Banskej Bystrici zvolila vedúcich predstaviteľov a rozhodla o svojom ďalšom smerovaní. Účastníci snemu schválili stredopravé liberálne programové smerovanie strany a vyjadrili sa k voľbám, ktoré sa budú tento rok konať na Slovensku.

Stovka zakladajúcich členov strany na sneme volila predsedu, troch podpredsedov, členov Republikovej rady, členov poradného a rozhodcovského orgánu. Predsedom strany sa stal Tomáš Hudec (35), za podpredsedov boli zvolení Ivana Augustinská (26), Martin Schwantzer (36) a Jana Vološinová (41). „Sme mladí ľudia, náš vekový priemer je do 40 rokov a hlavne nikoho z nás neťažá žiadna aktívna predchádzajúca dlho-

dobá politická minulosť. Dá sa povedať, že sme generácia, ktorá práve dorastá, ktorá tu bude naďalej žiť a mala by sa angažovať a mať záujem o veci verejné,“ uviedol novozvolený predseda strany Tomáš Hudec. Účastníci snemu schválili aj základné programové tézy strany. Ich súčasťou je aj návrh na zriadenie inštitútu registrovaných partnerstiev po vzore mnohých štátov Európskej únie a vo svetle. Strana tento bod vníma ako

Sprava predseda strany Tomáš Hudec a podpredsedovia Jana Vološinová, Ivana Augustinská a Martin Schwantzer. Foto: TASR/Dušan Hein

odstránenie diskriminácie ľudí s inou ako heterosexuálnou orientáciou.

Pred marcovými prezidentskými voľbami strana nepodporí žiadneho z aktuálnych kandi-

dátov. Túto voľbu však nechajú na slobodnom rozhodnutí každého člena a sympatizanta strany.

Pre voľby do Európskeho parlamentu sa strana TIP rozhodla

otvoriť svoju kandidátku všetkým mladým a mlado zmýšľajúcim ľuďom. „Rozhodli sme sa postaviť kandidátku inak ako štandardné strany. Chceme zorganizovať online „primárky“, nazvali sme ich eurokasting, na ktorý sa môže prihlásiť každý, kto súhlasí s hodnotami a programovým smerovaním strany. Kandidátka bude pozostávať z 13 členov, ktorí získajú najviac hlasov,“ povedala podpredsedníčka strany Ivana Augustinská.

Strana sa zúčastní na komunálnych voľbách. Jej prioritou je však účasť na voľbách do Národnej rady SR v roku 2016.

TASR, (mi)

DAŇ Z NEHNUTEĽNOSTÍ MUSÍTE PODAŤ DO KONCA JANUÁRA

PRINÁŠAME VÁM PREHĽAD POVINNOSTÍ A ZMIEN V DANI Z NEHNUTEĽNOSTÍ, PLATNÝCH OD 1. JANUÁRA 2014

Do dane z nehnuteľností spadá daň z pozemkov, daň zo stavieb, daň z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome. Vyrubí ju mesto alebo obec, kde sa predmetná nehnuteľnosť nachádza. Povinnosť podať priznanie má ten, kto v roku 2013 nadobudol nehnuteľnosť – kúpil, vydražil, zdedil, či dostával stavbu. Týka sa teda fyzických a právnických osôb, ktorým nehnuteľnosť pribudla alebo oproti vlašajšku nastala zmena. Priznať daň z nehnuteľností je potrebné do 31. januára 2014.

Mail nepostačí

Platenie dane z nehnuteľností sa týka aj tých, ktorí nehnuteľnosť vlastnia dlhšie ako od vlni. Podať priznanie môžete niekoľkými spôsobmi – odnesiete osobne na príslušný úrad, pošlete poštou alebo e-mailom. Ak použijete mail, nezabudnite, že priznanie do určeného termínu treba poslať aj poštou. V opačnom prípade bude neplatné a vás neminie pokuta. Na zreteli treba mať aj to, že vo väčších mestách sa nehnuteľnosti rozdeľujú podľa pásiem

a sadzby pre daný rok väčšinou uverejňuje mesto či obec na svojej internetovej stránke.

Upravené sadzby

Novinkou je, že oproti vlašajšku sa sadzba dane z nehnuteľností zvýšila v priemere o 0,48% v 79 okresných mestách Slovenska a mestských častiach Bratislavy. Sadzby daní z nehnuteľností na rok 2014 upravilo len 15 miest, z ktorých 13 miest sadzby zvýšilo a dve mestá sadzby znížili. Väčšími sadzbami sa môžu „pochváliť“ napri-

Novinkou je, že oproti vlašajšku sa sadzba dane z nehnuteľností zvýšila v priemere o 0,48%.

klad Stropkov, Malacky, Zvolen i Liptovský Mikuláš. Naopak, miernejšie daňové zaťaženie majú občania v Novom Meste nad Váhom a Senci. Vyplýva to z analýzy Podnikateľskej aliancie Slovenska.

Jednoduchší postup

Ďalšou novinkou v podaní priznania k dani z nehnuteľností patrí zavedenie spoločného tlačiva pre štyri miestne dane, čo výrazne zjednoduší podávanie priznania. Na jednom tlačive

teda môžete priznať daň za byt či dom, ale aj stavbu a pozemok. A čo je podstatné, daň nemusíte pracne vypočítavať sami. Urobí to za vás príslušný úrad. Povinnosťou daňovníka je len správne vyplniť tlačivo a doručiť ho na úrad. Nezabudnite na podstatné prílohy, ako sú napríklad list vlastníctva či kúpna zmluva, ktoré sú pre výpočet dane rozhodujúce.

Daň zaplatíte, až keď vám správca pošle rozhodnutie o vyrubenej dani. Urobiť tak musí do 15. mája. Od doručenia rozhodnutia potom máte 15 dní na zaplatenie dane z bytu, domu, stavby, pozemku a za psa. Rovnaký počet dní máte aj na odvolanie. Ak vám vyrubili vyššiu daň, informujte sa, či môžete požiadať o splátkový kalendár.

.....
(yz), foto: TASR

Kto musí platiť daň z nehnuteľností

fyzická osoba (občan, podnikateľ) alebo právnická osoba, ktorá vlastní, spravuje, má v prenájme alebo užíva nehnuteľnosť, ktorá je predmetom dane z nehnuteľností.

Ako si vypočítať daň

Daň vypočíta správca dane, teda mestský či obecný úrad. Ak si ju ale chcete vypočítať sami, ide o súčin výmery podlahovej plochy bytu alebo nebytového priestoru a sadzby dane pre danú kategóriu. Pamätajte, že do podlahovej plochy bytu sa nezapočítava balkón alebo lodžia. Naopak, pivnica sa do podlahovej plochy bytu započítava. Ak ste vlastníkom viacpodlažného domu, za každé podlažie zaplatíte príplatok.

SÚČASŤOU PLESOVEJ SEZÓNY BÝVALI ARISTOKRATICKÉ BÁLY I POULIČNÉ ZÁBAVY

Ples je vždy významnou spoločenskou udalosťou. Ilustračné foto: TASR

Ples mal už v minulosti významné funkcie. Jednak človeka uvádzal do spoločnosti a jednak spoločnosť, ktoré ho organizovalo, dávalo prostredníctvom plesu o sebe vedieť. Bola to taká reflexia a zároveň snaha vyjadriť sa k tomu, čo sa aktuálne dialo. Súčasťou toho všetkého bola, samozrejme, etiketa, ale aj rôzne ľudové zvyky. Viac nám o tom porozprával národopisec Juraj Zajonc z Etnografického ústavu Slovenskej akadémie vied.

▼ Aký je rozdiel medzi bálom a plesom?

Len v pôvode slov. Bál je názov vychádzajúci z románskeho slova balare, čo znamená tancovať, a ples je odvodený od staroslovanského slova plesc, čiže tanečník. Ples či bál, to bola spoločenská zábava s tancom, na ktorú sa posielali pozvánky. Od 17. storočia sa ako označenie takýchto zábav objavuje aj slovo reduta. V Čechách sa používal i názov šibřinky, ktorý potom prešiel aj na Slovensko, v podobe šibrinky. Tento sa používal hlavne na západnom Slovensku. Názov šibřinky

vznikol v 19. storočí a označoval zábavy organizované spoločnosťou Sokol. Prvý raz sa objavil v roku 1865 v súvislosti so zábavou členov Sokola v Prahe.

▼ Dá sa určiť presný termín, kedy sa začalo hovoriť o plesovej sezóne, kedy a kde vlastne vznikla?

Predovšetkým ide o dvorské bály a plesy najvyššej šľachty, ktoré majú pôvod v 15.-16. storočí vo Francúzsku. Postupne sa z panovníckych dvorov a z panských sídiel Francúzska rozšírili do ďalších krajín Európy. Nekonal sa však len vo fašiangovom období, ale aj pri iných rozličných príležitostiach - pri korunováciách, zásnubách a podobne.

▼ A čo fašiangové zvyky, tie sa kedy začali dodržiavať?

Zvyky spojené s fašiangami, ktoré sú živé aj dnes, majú pôvod najmä v stredoveku. Fašiangy sú od Troch kráľov do Popolcovej stredy, ktorá je 40 dní pred Veľkou nocou. Je to teda obdobie medzi dvoma veľkými cirkevnými sviatkami a z pohľadu človeka minulých storočí to bol čas výraznej zmeny, veľkého uvoľnenia a zábav. Ľudia mali aj iný spôsob stravovania, lebo vedeli, že ich čaká 40-dňový pôst. Slovo karneval, ktoré vzniklo s karnevalovou tradíciou v Taliansku, to samo napovedá, pretože voľne ho možno preložiť ako masopust, teda vzdanie sa mäsa. Fašiangové zvyky, ktoré sú od 17. storočia známe aj z územia Slovenska, v sebe spájajú prvky karnevalu a plesov. Pokiaľ v 19. storočí sa v mestách populárne karnevalové zábavy už nekonali, najmä pre časté zákazky, na dedinách ich tradícia žije aj dnes. Hlavnými fašiangovými podujatiami miest boli a sú bály a plesy.

▼ Bratislava sa v 16. storočí stala korunovačným mestom. Bývali tu už vtedy plesy?

Áno, pretože sa sem presídlila vysoká uhorská šľachta a pri všetkých významných príležitostiach, či už pri korunovácii, rôznych rodinných oslavách v kráľovskej rodine i v prostredí šľachty, ktorá žila v Bratislave a mala tu paláce, sa konali plesy. A to nielen v čase fašiangov. Patrili medzi ne aj plesy v maskách, ktoré však boli viazané práve na fašiangy.

▼ Ale bývali aj fašiangové zábavy mimo šľachtických palácov.

Bývali, ale to nebol spôsob zábavy vysokej šľachty. To už bola zábava iných skupín obyvateľov mesta. Ešte v 18. storočí mala podoba pouličného sprievodu v maskách s tancom. Keď sa pozriete napríklad na obrazy Hieronyma Boscha alebo ďalších stredovekých maliarov, nájdete tam výjavy z fašiangových sprievodov, ktoré bývali v mestách. Na dedinách zostali také zvyky dodnes. V mestách táto podoba fašiangovej zábavy zanikla a zábavy s tancom v uzatvorenom priestore, teda bály alebo plesy, sa postupne stali súčasťou sviatkovania všetkých vrstiev mestského obyvateľstva.

▼ Vráťme sa ešte k pouličným sprievodom. Boli niečím výnimočné?

Mali dosť veľký význam pre spoločnosť mesta či dediny. Počas sprievodu sa ľudia mohli správať ako chceli, zmenou odevu mohli zmeniť svoju identitu. Mohli napríklad parodovať osoby stojace v spoločnosti nad nimi bez toho, aby boli za to potrestaní. Bolo to obdobie, kedy ľudia mohli prezentovať veci, ktoré sa im nepáčili v spoločnosti. S tým súvisí aj vznik mnohých fašiangových či karnevalových masiek. Niektorý sa mohol prezliecť za kráľa alebo richtára a vykričať, čo sa mu nepáčilo.

▼ Počas zábav v mestách a na plesoch sa určite museli dodržiavať aj rôzne pravidlá a nariadenia.

Samozrejme, že platila a dodnes existuje plesová etiketa, ktorá určuje, ako sa správať na plesoch či bálach. Fašiangové zábavy v mestách najmä od 18. storočia regulovali nariadenia, ktoré zväčša prikazovali a zakazovali, ako sa ľudia majú správať, obliekať. V roku 1787 bol v Prešpurských novinách vydaný zákaz chodenia

v maskách po uliciach, na čo dozerala cisársko-kráľovská polícia. Platili aj rôzne príkazy, často nepísané a týkajúce sa obliekania žien z rozličných spoločenských vrstiev.

▼ V 19. storočí nastali určité spoločenské zmeny. Začali vznikať rôzne profesionálne i záujmové spolky. Odrážali sa tieto skutočnosti aj na organizovaní plesov?

Vytvorila sa spoločnosť, ktorá začala ľudí stavať na jednu úroveň, a tak sa veľmi rozšírila aj škála organizátorov plesov. Vďaka spolkom vstúpili do verejného spoločenského života i nové skupiny obyvateľov. Po zámožnejších mešťanoch aj remeselníci, ženy, robotníci, židia, čo sa odrážalo aj v náraste počtu plesov a bálav. V druhej polovici 19. storočia boli plesy prostriedkom prezentácie a upevňovania mešťanstva a počet ich organizátorov narastal. Plesy, bály a zábavy boli dôležitými situáciami, v ktorých jednotlivé skupiny obyvateľov mesta prezentovali svoje spoločenské postavenie a názory.

▼ Boli plesy aj v minulosti zamerané tematicky tak, ako je to vyzkom dnes?

Často to boli maškarné plesy, ktoré reagovali na aktuálnu situáciu, ktorá bola vo svete. Vždy sa určila tematika plesu a bolo spoločensky žiadané, aby ju hostia dodržali. Dokonca aj v Bratislavských novinách boli ponuky na to, kde a aké masky sú k dispozícii a kto ich vyhotovuje. Plesovou sezónou žilo celé mesto. Malo to aj určitý ekonomický efekt, pretože sa prenajala sála, niektorí museli ušit masky, niektorí zabezpečovali výzdobu a podobne. V novinách bol uverejnený plesový program na celú plesovú sezónu.

BOMBA PRE ZDRAVIE

V zimnom období nás pred ochoreniami môže zachrániť aj kyslá kapusta. Od nepamäti bola považovaná za všeliek a v surovom stave obsahuje dvakrát viac vitamínu C než citrón.

Viete však aj to, že je prevenciou pred Alzheimerovou chorobou, chráni pľúca i pečeň?

A to nie je všetko. Priaznivo pôsobí i na tráviaci trakt a lieči choroby dvanástorníka, hrubé-

ho čreva, ale aj žalúdočné vredy a hemoroidy. Zmierňuje zápal, dezinfikuje a šťava z jej listov odvádza škodlivé látky aj cez kožu. Podľa starých Rimanov vraj tlmí aj príznaky opitosti. Zbavuje organizmus toxínov a detoxikuje. Priazni-

vou správou je, že spomaľuje starnutie a podporuje chudnutie. Ak sa chystáte po vianočných sviatkoch schudnúť, nemusíte sa „dopovať“ rôznymi umelými prípravkami. Stačí si dať každý deň trochu kyslej kapusty. Rovnako pomáha pri pocite plnosti, pálení záhy a grgani. Mali by ste ju jesť pravidelne a surovú. Ak ju však upravíte tepelne, aj tak má priaznivé účinky na vaše zdravie. Vďaka vitamínom C, E, B a K podporuje obranyschopnosť a imunitu. Okrem toho

je najlepšie prírodné probiotikum, pretože obsahuje laktobacily, čím prirodzene prečistí steny žalúdka a doslova nanovo naštartuje našu mikrofóru.

Dlhoročné vedecké výskumy potvrdili, že kyslá kapusta pozitívne bojuje aj proti rakovinotvorným bunkám či samotným nádorovým ochoreniam. Podporuje aj náš mozog, nervy, tvorbu červených krviniek, rast buniek, funkciu svalov, bojuje proti infekciám a vírusom, má protizápalové a antibiotické účinky,

znižuje vysoký krvný tlak a hladinu cukru v krvi.

Jedným slovom – malý zázrak. Stačí, ak denne zjete 200- až 300-gramovú porciu kyslej kapusty alebo jej čerstvej šťavy a pokryjete si tak potrebné množstvo všetkých bioaktívnych látok. A biela či červená? Je to jedno, ich účinky sú rovnaké, len v červenej kapuste je navyše pigment anthokyan, ktorý chráni mozgové bunky.

(mim), ilustračné foto: TASR/Štefan Puškáš

VYLIETČTE SA BEZ CHÉMIE

Ak začnete kýchať, kašľať, alebo vás škriabe v hrdle, nemusíte hneď utekať do lekárne. Vírusy či baktérie možno poraziť aj bez chémie – pomôžu babské recepty. Neveríte? Tu je zopár tipov:

Pamätajte, že pri prechladnutí sa treba zahriať predovšetkým zvnútra. Ako? Pomôže čaj z ďumbiera lekárskeho, alebo zázvoru, ako ho s obľubou voláme, a doň karamel. Ďumbier spôsobuje tzv. vazodilatačný efekt v organizme, čo znamená, že sa nám prekrvia ruky i nohy. Teplo sa nám rozleje po celom tele a minimalizuje sa množenie vírusov a baktérií. Nezapadnite však, že ďumbier treba va-

riť na miernom ohni aspoň 15 minút, nestačí ho len zaliať horúcou vodou. Keď ho osladíte karamelom, cukor nebude organizmus prekysľovať, pretože sa správa ako zásaditá zložka. Ak sa vám žiada citrón, dajte si ho. Ale len tak pre chuť, pretože pôsobí sťahujúco. Prišli ste uzimení a potrebujete sa rýchlo zahriať? Ak nemáte horúčku, pripravte si horúci kúpeľ so soľou. Srdce by však ponorené vo vode nemalo byť. Keď sa kúpať nechcete, dajte si do horúcej vody so soľou alebo švédskymi kvapkami nohy. Na štvrtú hodinu a príjemné teplo vás zohreje. Soľ vám pomôže ľahšie zdolať nádchu a nemusíte siahať

hneď po nosných kvapkách. Stačí, ak si slanou vodou budete preplachovať nos. Naberte si ju do dlane a vdýchnite tak, aby sa vám dostala i do úst.

Hlieny uvoľní suché teplo, ale aj naparovanie nad harmančekom.

A čo na boľavé hrdlo? Pomôže tvaroh. Dajte z neho niekoľko lyžíc do papierovej utierky, rozložte ho tak, aby ste vytvorili obdĺžnik asi päťkrát pätnásť centimetrov. Zabaľte ho, priložte na hrdlo, najlepšie na noc, a obviažte šálom či šatkou. Ak sa vám do tvarohu nechce, namočte vreckovku do studenej vody, poriadne vyžmýkajte, dajte

na hrdlo a rovnako previažte šatkou alebo šálom. Ak vás studená voda strasie, nerezignujte. Hrdlo sa najprv ochladí, ale potom sa prehreje, pretože sa rozšíria cievy a bolesť začne postupne ustupovať. Možno tento spôsob poznáte ako Priessnitzov

obklad. Aj tak sa mu hovorí a treba ho viackrát opakovať.

(mim), ilustračné foto: TASR/AP

Dôverujte tvarohu, opláť sa to.

- A že vraj sa doktorom nedávajú úplatky...
- Aké úplatky?...

RELAX	Náš opemý spevák	Rybíe vajčko	Bod, po anglicky	Vlalo sa	Spojka	Plytká nádoba	Domáce meno Petra
Pipette (skr.)				Démonicky zvodná žena			
Akým spôsobom				Horí bez plameňa Nie je			
3							
Ženy					Autonómna oblasť		
					Pracle prostriedok		
Liehovina z ryže	Obuvnícky kľúčok Vánok (obn.)					2	Starogermáni
Abvolt	Horčava		Zvieracia papuľa Zahuš, zaduní				
Démeky klobúk bez okraja	V džude porážka na ptný bod	4	Vážnejšie poranenie, trauma	Opojil alkoholom Slovko úcty v Ázii			
Označenie vozidla diaľkovej dopravy			Himaláj, medvedík Bil, šibal (expr.)	Ruská rieka Arbiter (hist.)			
Opäťok, po česky				Unavím Arab News Agency			
Lievový nápoj			Ťažký, namáhavý návrat Poodmetať				
Druh a radosť Mohameda			Tamíř Zenový budhizmus		Etán, po česky Kujný nerast		
Post scriptum	Jazdenie Dívý osol			Zakryvati Zmluva			
Odošiem				Budova Cestovný doklad		1	Meeto na Poveží Lapař, po česky
Sníva			Nezvali na zem Papegáj				
Lovkyňa ustríc			Ťahanie Arabské mužské meno	Dom. meno Komélie Borovica, soňa			
Alebo (poet.)			Severský kopytník Obchodný dom	Výbažok, predhorie Ruský súhlas			
Ľudové zhromaždenie v st. Grécku							
Bľačalo (nár.)				Pridáva			
Kypri pluhom!		!	499 v Ríme	Biblický vrch			

Krížovku dodala redakcia časopisu RELAX.

Nápoved: AGORA, ANABÁZA, ANAS, KAP, OBERMAN, POINT, TEKS.

PRANOSTIKY PODĽA ASTRONÓMA

Je pravdivá Trojkráľová pranostika zo slovenských ľudových pranostík z hľadiska astronómie, ktorá hovorí o dĺžke dňa?

Na Božie narodenie o blšie prevalence. Na Nový rok o kuračí krok, na Tri krále o krok ďalej, na Hromnice o hodiťnu více.

Na otázku odpovedal astronóm Mgr. Jozef Krištofovič, riaditeľ Hvezdárne a planetária M. R. Štefánika Hlohovec: „Tieto pranostiky sú pravdivé a vychádzajú z pozorovaní i obyčajných ľudí. Každoročne 21. decembra na-

stáva zimný slnovrat (pre zaujímavosť, tento rok 2014 to bude 22. decembra, ale iba 3 minúty po polnoci) a začína sa zvyšovať výška slnka na oblohe, čím sa predlžuje jeho svet, a tým sa začína predlžovať denné svetlo. Aby to bolo všetkým zrozumiteľné, tieto pranostiky sa opierali o cirkevné sviatky. Prvé tri nehovoria konkrétny údaj, ale z astronomického hľadiska sa od Božieho narodenia do Troch kráľov deň predĺži o 12 minút, na Hromnice je to vyjadrené časovým údajom.“

František Iván

JANUÁROVÉ PRANOSTIKY

- Na Troch kráľov mnoho hviezd – mnoho zemiakov.
- Na počiatku roka, keď sú mokré časy, od hnevu si vinár bude škliť vlasy.
- Beda tomu roku, v ktorom v januári tráva rastie.
- V januári mráz – teší nás, v januári voda – to je večná škoda.
- Január dobrý je, keď chotár biely je.
- V januári sneh a blato, vo februári mnoho mrazov zato.
- Keď včely v januári vyletujú, to nedobrá rok ohlasujú.

Ilustračné foto: TASR/Michal Svítok

HĽADÁME VÁS!

Máte záujem o nové výzvy? Chcete pôsobiť v mieste svojho bydliska?

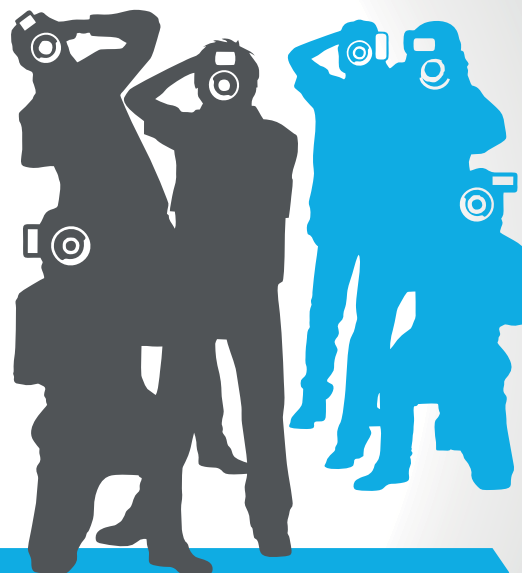
REDAKTOR REGIONÁLNYCH NOVÍN

Osobnostné predpoklady a zručnosti

- sledovanie aktuálneho diania
- hľadanie tipov a námetov, navrhovanie tém
- písanie článkov a zabezpečenie fotografií k nim

naše
novinky

Tak neváhajte a pošlite svoje CV s kontaktom na: personalne@14news.eu

NŠC OCENILO NAJLEPŠÍCH ŠPORTOVCOV ROKA 2013

Národné športové centrum (NŠC) minulé pondelok ocenilo vyše štyridsať najúspešnejších športovcov a trénerov za rok 2013. V športovej hale Mladost im ceny odovzdali medzi inými aj štátny tajomník školstva, vedy, výskumu a športu SR Štefan Chudoba a prezident Slovenského olympijského výboru František Chmelár.

Medzi ocenenými nechýbali viacerí adepti na účasť na februárových olympijských hrách v Soči. Ceny v kategórii seniorov si prevzali napríklad vodná slalomárka Jana Dukátová, karatistka Jana Vojtikevičová, atléti Jozef Repčík a Marcel Lomnický či triatlonista Richard Varga. „V uplynulom roku som sa snažil čo najviac sa priblížiť k svetovej špičke. Spravil som však pár chýb, ktoré sa potom odrazili vo vrcholnej príprave na finále MS v Londýne. No podal som aj niekoľko dobrých výkonov a som spokojný, že postupujem dopredu. V tomto roku začínam v seriáli MS už v apríli v Aucklande. Budem sa snažiť, aby som dopadol v celkovom rebríčku lepšie ako mi-

nulý rok a aby som dosiahol nejaké top 10, top 5 umiestnenia,“ uviedol Varga.

Objav roka

Objavom roka sa stala triatlonistka Ivana Kuriačková, ktorá si v uplynulom roku vybojovala titul na ME v duatlone v holandskom Horst aan de Maas a 2. miesto na juniorských svetových šampionátoch v Ottawe. „Uplynulá sezóna bola veľmi vydarená, stále som sa zlepšovala. Toto bola vlastne moja posledná sezóna v juniorskej kategórii a vyšla mi podľa plánov. Teraz som už medzi seniormi, čo bude pre mňa veľký skok, ale myslím si, že mám šancu zaradiť sa medzi profesionálov,“ povedala Kuriačková. Ocenenia odovzdali športovcom a ich trénerom okrem Chudoba a Chmelára aj riaditeľ Národného športového centra Boris Čavajda a generálny riaditeľ sekcie štátnej starostlivosti o šport a mládež MŠVVaŠ SR Ladislav Čambal.

Dobré pozície

Chudoba vo svojom príhovore okrem iného povedal: „Veľmi

Ocenený triatlonista Richard Varga, vľavo jeho tréner Kristián Cupák.
Foto: TASR/Martin Baumann

si želám, aby sa Slovensku podarilo aj v roku 2014 zaujať na športovom nebi dobré pozície. Síce sme malíčká krajina, ale vždy sme vo viacerých odvet-

viach patrili k špičke. Tento rok nás čakajú zimné olympijské hry v Soči. Olympiáda je raz za štyri roky a pre veľa športovcov je to život-

ná šanca. Chcel by som, aby naši reprezentanti k tomu aj tak pristupovali a využili ju.“

TASR, (bb)

Za úspešnú reprezentáciu NŠC v kategórii akademikov a juniorov sú ocenení športovci a ich tréneri v štyroch kategóriách:

1. Kandidáti účasti na ZOH 2014 v Soči

(cena: čestné uznanie pre športovca i trénera):

Jana Gantnerová - zjazdové lyžovanie, tréner - **Juraj Gantner**
Barbara Kantorová - zjazdové lyžovanie, manažér - **Dušan Kantor**
Barbora Lukáčová - zjazdové lyžovanie, tréner - **Bohumír Zeman**
Alena Procházková - bežecké lyžovanie, tréner - **Ján Valuška**
Klaudia Medlová - snowbording, tréner - **Marek Hliničan**
Paulína Fialková - biatlon, trénerka - **Anna Murínová**
Terézia Poliaková - biatlon, trénerka - **Anna Murínová**
Tomáš Hasilla - biatlon, tréner - **Pavol Kobela**
Monika Simančíková - krasokorčuľovanie, tréner - **Vladimír Dvojníkov**
Jozef Petulák, Marián Zemaník - dvojsedadlové sane, tréner - **Ľubomír Mick**

2. Skokan roka:

Ivana Kuriačková - triatlon

3. Juniori (ocenený športovec a ocenený tréner):

Denis Myšák - rýchlostná kanoistika, tréner - **Ľubomír Hagara**
Dorota Balcárová - karate, tréner - **Peter Baďura**
Dominika Tatárová - karate, tréner - **Jozef Poliak**

4. Seniori (ocenený športovec a ocenený tréner):

Jana Dukátová - vodný slalom, tréner - **Róbert Orococký**
Peter Csonka - vodný slalom
Jana Vojtikevičová - karate, tréner - **Ján Longa**
Lenka Matejová - zápasenie, tréner - **Andrej Fašánek**
Jozef Repčík - atletika, tréner - **Marcel Lopuchovský**
Marcel Lomnický - atletika
Barbara Kantorová - lyžovanie
Jana Gantnerová - lyžovanie, tréner - **Juraj Gantner**
Ivana Kuriačková - triatlon, tréner - **Mária Kuriačková**
Richard Varga - triatlon, tréner - **Kristián Cupák**

Vítazka v kategórii skokan roka Ivana Kuriačková. Foto TASR/Martin Baumann

TOMÁŠ RUSINA CHCE HRAŤ KHL ZA SLOVAN

Tomáš Rusina je rodákom z Oravy. Na nedávnych hokejových majstrovstvách sveta hráčov do 20 rokov reprezentoval Slovensko vo Švédsku. Slovensko splnilo cieľ a nakoniec obsadilo 8. miesto.

▲ Aké boli vaše hokejové začiatky?

S hokejom som začínal v rodnom Dolnom Kubíne a priviedol ma k nemu môj otec. Keďže v Dolnom Kubíne sa hrala prvá liga, hral som tam iba po 8. triedu. Chcel som hrať dorasteneckú extraligu, tak som prestúpil do Martina.

▲ Kto vám najviac pomohol v začiatkoch?

V Dolnom Kubíne to bol tréner Miroslav Dráb a v Martine zase tréner Husár.

▲ Ako sa vám darilo v mládežníckych kategóriách?

Začínal som v útoku, kde sa mi darilo strieľať góly. No potom som sa presunul do obrany. Tréneri na mne videli, že hrám zodpovedne. Najväčším úspechom bolo štvrté miesto s dorastom Martina v roku 2008. Slovensko som reprezentoval vo všetkých mládežníckych kategóriách.

▲ Čo hovoríte na projekt HK Orange 20?

Tento projekt veľmi pomáha mladým hráčom v ich raste. Zlepšujú sa nielen po fyzickej stránke, ale aj hernej. Mali sme možnosť naučiť sa viaceré herné systémy. Väčšina hráčov sa potom dobre etabluje v extraligových tímoch.

▲ Táto sezóna sa vám vydarila. Nazbierali ste až 19 bodov, čo je najviac v histórii...

Na začiatku nás možno mužstvá podcenili, no postupne zistili, že máme svoju kvalitu. Dokázali sme odohrať

s viacerými favoritmi vyrovnané partie.

▲ Na ktorý zápas najradšej spomínate?

Bol to zápas v Nitre, ktorá bola veľkým favoritom. Po darilo sa mi skórovať, a nakoniec sme zápas vyhrali po nájazdoch. Bolo to veľmi cenné víťazstvo, veď Nitra dovtedy doma neokúsila trpkosť prehry.

▲ Keďže sa vám darilo v extralige, veľa sa od vás očakávalo na majstrovstvách sveta. Ako ich hodnotíte s odstupom času?

S odstupom času som trochu sklamaný, ale základný

Radosť po góle do bránky Nemecka. Foto: TASR/AP

cieľ sme splnili. Po víťazstve nad Nemeckom sme dokázali odohrať vyrovnané zápasy proti USA a Kanade. Mrzíť nás môže prehra s Čechmi, s ktorými sme v príprave bez problémov vyhrali.

▲ Sústredili ste sa najmä na prvý zápas proti Nemecku...

Vedeli sme, že to bude veľmi dôležitý zápas a ak ho vy-

hráme, mali by sme postúpiť do play-off.

▲ Neprekvapilo vás, že ste Nemecko zdolali jednoznačne 9:2?

Pred zápasom sa očakával vyrovnaný boj. Myslel som, že to bude tesné. Na tento zápas sme sa však veľmi dobre pripravili a Nemcov sme do ničoho nepustili. Je dobré, že sme proti nim hrali na začiatku šampionátu. Neskôr by to mohlo byť iné. Doplatili na to Česi, ktorí s Nemcami prekvapujúco prehrali.

▲ Zápasy s Českom sú vždy príťažlivé. Kde ste hľadali príčiny prehry?

Chceli sme v tomto zápase uspieť. Čechom sa však vyhral úvod, dali nám rýchly gól a potom nás k ničomu nepustili.

▲ Vo štvrtfinále ste narazili na Švédsko.

Domáci Švédi boli jednoznačne lepší a zaslúžene vyhrali.

▲ Neprekvapilo vás, že sa nestali majstrami sveta?

Švédi vo finálovom zápase proti Fínom boli favoriti. Každého zaskočilo, že sa im to nakoniec nepodarilo.

▲ Ako hodnotíte úroveň šampionátu?

Úroveň šampionátu bola vysoká, a to nielen po hernej stránke, ale aj organizačnej.

▲ Po návrate domov ste naskočili do extraligového kolotoča. Zo Slovana ste išli na hostovanie do Martina...

Som rád, že môžem hrať za Martin. Teraz je mojím prvoradým cieľom pomôcť Martinu k ceste do play-off.

▲ Ako vidíte šance Martina na postup do play-off?

V posledných kolách sme narazili na ťažších súperov a zápasy sme prehrali. V nasledujúcom období na nás čakajú prijateľní súper. Verím, že začneme zbierať body a na konci sa budeme tešiť z postupu do play-off.

▲ Ako vás prijali v Martine?

Väčšinu chalanov poznám, takže to bolo v poriadku. V obrannej dvojici hrám s Tomášom Tupým a zatiaľ sa nám darí. Verím, že sezóna bude úspešná.

▲ Kam by ste to chceli dotiahnuť vo svojej kariére?

Som hráčom Slovana, ktorý hrá v KHL. Bol by som veľmi šťastný, keby som sa prepracoval do základnej zostavy Slovana.

Tomáš Rusina v drese Martina. Foto: TASR/Milan Kapusta

HK NÁMESTOVO SI UDRŽUJE VEDENIE

Oravská hokejová súťaž pokračuje v novom roku druhou časťou 29. ročníka. Víťaz prvej časti HK Námestovo si vedenie udržuje aj po druhom zápase druhej časti.

Zo štrnástich odohratých zápasov v aktuálnom ročníku hokejisti Námestova 12-krát vyhrali, raz remizovali a rovnako raz pocítili trpkosť prehry. Doterajšie skóre 69:25 a 25 bodov v tabuľke im vynieslo prvé miesto.

Kontumačné výhry

Prvým hracím dňom v novom roku bol 5. január. Na ľadových plochách v Altise a Dolnom Kubíne sa odohralo šesť zápasov. Z dvanástich mužstiev až štyrom sviatila

po stretnutí na streleckom účte nula. Prvý zápas druhej časti medzi sebou odohrali mužstvá z Námestova a Oravskej Polhory na ľadovej ploche v Altise. Oravskopolhorčania ani po desiatich minútach na ľad nenastúpili, a tak si HK Námestovo pripísalo kontumačnú výhru 5:0. Podobný scenár sa zopakoval aj v zápase o týždeň neskôr, kde mali Námestovčania na štadióne v Oravskej Lesnej nastúpiť proti domácim. Výhercom v neodohratom zápase sa stalo opäť Námestovo.

Hostujúci tím nepripravil ľadovú plochu, a tak hokejisti na stretnutie nenastúpili. Zápasy Oravskej hokejovej ligy sa hrajú každý víkend. Súťaž medzi sebou 13 tímov, a preto v každom kole jeden nehrá. Mužstvo HK Námestovo sa do bojov zapojí po týždňovej prestávke až 26. januára. V Dolnom Kubíne nastúpi proti domácim, ktorým aktuálne patrí druhá priečka tabuľky.

Michal Kolčák

ORAVSKÁ JASENICA JASNÝM LÍDROM SKUPINY

Zápasy desiateho ročníka Oravskej hokejovej ligy Internacionálov v sezóne 2013/2014 sa hrajú od už 17. novembra. Turnaj je však rozdelený do dvoch častí a pokračoval aj na jar.

Prvá časť turnaja sa skončila 28. decembra 2013. Po dvojtýždňovej prestávke sa hráči stretli 11. januára, aby odohrali tri zápasy 8. kola, čím odštartovali druhú časť turnaja. Námestovo ako jediné mesto má medzi siedmimi súťažiacimi až dva tímy: HK Primátor Námestovo a HK Dynamit Námestovo.

V prvom tohtoročnom hracom kole sa tímy z Námestova postavili proti Tvrdošínu a Oravskej Lesnej. HK Dynamit Námestovo 11. januára porazil na ľade v Altise súperov z Tvrdošína. Aj keď domáci prvú polovicu zápasu prehrali 2:3, v druhej jednoznačne strelecky dominovali, keď k dvom gólom pridali ďalšie štyri, čím upravili konečný stav na 6:4. Na štadióne v Orav-

skej Lesnej sa malo 12. januára odohrať stretnutie medzi HK Primátor Námestovo a domácim výberom TJ Oravská Lesná. Zápas sa neodohral, pretože na štadióne nebola pripravená ľadová plocha. V treťom zápase 8. kola porazili Starci Dolný Kubín lídra

tabuľky HK Oravská Jasenica 5:0. HK Oravská Jasenica figuruje na prvom mieste s 11 bodmi. Druhú priečku obsadili s deviatimi bodmi Starci Dolný Kubín. Hráčom HK Primátor Námestovo patrí so siedmimi bodmi 4. miesto a na šiestom sa umiestnil tím HK Dynamit Námestovo so štvorbodovým ziskom.

Michal Kolčák

VÝSLEDKY 8. KOLA:

HK Dynamit Námestovo - HK Tvrdošín 6:4 (2:3, 4:1)
TJ Oravská Lesná - HK Primátor Námestovo odložený
HK Oravská Jasenica - Starci Dolný Kubín 0:5 (0:4, 0:1)

Tabuľka:

1. HK Oravská Jasenica	7	5	1	1	26:16	11
2. Starci Dolný Kubín	7	4	1	2	29:25	9
3. HK Trstená	6	4	0	2	20:15	8
4. HK Primátor Námestovo	6	3	1	2	31:25	7
5. HK Tvrdošín	7	2	0	5	20:26	4
6. HK Dynamit Námestovo	7	2	0	5	22:36	4
7. TJ Oravská Lesná	6	1	1	4	20:25	3

Martin Bajčičák. Foto: TASR/Martin Baumann

BAJČIČÁK NA PIATU OLYMPIÁDU

Kvarteto Alena Procházková, Martin Bajčičák, Peter Mlynár a Daniela Kotschová plus náhradník Andrej Segeč figurujú v nominácii bežcov na lyžiach na ZOH v Soči.

Celkový počet slovenských bežcov na lyžiach v Soči závisí aj od pridelených olympijských kvót pre jednotlivé krajiny na základe bodového rebríčka Medzinárodnej lyžiarskej federácie (FIS). „Momentálne nám patria štyri miesta, ale definitívna uzávierka je až 24. januára. Môže sa stať, že nám kvóta klesne na tri, či, naopak, stúpne na päť miest“, vysvetlil športový riaditeľ bežeckého úseku SLA Michal Malák. „Nás môže tešiť, že sa už po piatykrát pod piatimi kruhmi predstaví skúsený 37-ročný Bajčičák, rodák zo Zákamenného, a to v disciplínach skiatlon, 15 km klasicky, tímšprint a 50 km voľne s hromadným štartom,“ informuje Malák.

Do štartu ZOH sa slovenskí reprezentanti v behu na lyžiach budú pripravovať vo vysokohorských podmienkach. Mužská časť národného tímu s Kotschovou odcestovali do rakúskeho strediska Obertilliach, Pro-

cházková s koučom Jánom Valuškom zvolili Livigno v Taliansku. „Verím, že všetci nominovaní podajú v Soči výkony na úrovni svojich možností a ukážu, čo majú natrénované. Najväčšie nádeje vkladáme, samozrejme, do Alenky Procházkovej v jej hlavnej disciplíne šprinte, kde by postup do semifinále a umiestnenie v najlepšej dvanástke boli veľkým úspechom. Martin Bajčičák by mal ukázať svoju silu na päťdesiatke a možno i v skiatlone,“ dodal Malák.

Samotný Bajčičák výraznejšie svoje ciele nešpecifikoval, no ako sa nechal počuť, rád by dosiahol na svojej poslednej olympiáde čo najlepší výsledok. Práve jeho výsledok v Soči veľa naznačí v otázke, či bude pokračovať v športovej kariére. Rodák zo Zákamenného má na ZOH maximum ôsme miesto, na MS štvrté.

TASR, (bb)